

NOTATKA ze wspólnego posiedzenia

**Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej**

oraz

**Komisji
Środowiska**

Nr posiedzenia: 14

Nr posiedzenia: 8

Data posiedzenia: 13 marca 2012 r.

Posiedzeniu przewodniczyła: przewodnicząca Komisji Środowiska senator Jadwiga Rotnicka.

- Porządek posiedzenia:**
1. Zarządzanie środowiskiem w gminach – problemy i perspektywy:
 - wnioski z raportu Najwyższej Izby Kontroli „Zarządzanie środowiskiem w gminach”,
 - bariery prawne i finansowe w zarządzaniu środowiskiem w jednostkach samorządu terytorialnego,
 - zadania gmin w świetle polityki ekologicznej państwa – perspektywa zmian legislacyjnych,
 - możliwości finansowania projektów wynikających z programów zarządzania środowiskiem.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej: Stanisław Iwan, Andrzej Matusiewicz, Zbigniew Meres, Ireneusz Niewiarowski, Jarosław Obremski, Władysław Ortyl, Andrzej Pająk, Marian Poślednik, Jadwiga Rotnicka, Janina Sagatowska, Janusz Sepioł, Krzysztof Słoń;
 - senatorowie członkowie Komisji Środowiska: Stanisław Gorczyca, Jadwiga Rotnicka, Wojciech Skurkiewicz, Alicja Zając,
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Środowiska:
 - dyrektor Departamentu Planowania Strategicznego Monika Kaczyńska,
 - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska:
 - zastępca głównego inspektora Roman Jaworski,
 - Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:
 - dyrektor Departamentu Wsparcia Programów Infrastrukturalnych Marek Michalski,
 - zastępca dyrektora Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych Milena Zimoń,
 - specjalista w Departamencie Wsparcia Programów Infrastrukturalnych Zaneta Borchólska,
 - Najwyższa Izba Kontroli:
 - p.o. dyrektora Departamentu Środowiska Teresa Warchałowska,
 - wicedyrektor Departamentu Środowiska Anna Krzywicka,
 - doradca techniczny w Departamencie Środowiska Katarzyna Papińska,
 - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
 - zastępca prezesa Małgorzata Skucha,
 - Związek Miast Polskich:
 - dyrektor biura Andrzej Porawski,
 - Urząd Gminy Jedlnia Letnisko:
 - wójt Piotr Leśnowolski,

- naczelnik Wydziału Inwestycji i Gospodarki Komunalnej Marian Stani,
- Urząd Gminy Ostróda:
 - kierownik Referatu Geodezji i Gospodarki Gruntami Artur Lenartowski,
- Urząd Miasta i Gminy Piaseczno:
 - naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Rolnej Jolanta Łączyńska,
- Urząd Gminy Konstancin-Jeziorna:
 - kierownik Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Beata Kwiatkowska,
- Urząd Gminy Lesznowola:
 - kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Rolnictwa Marzena Chmiel,
- Urząd Miasta Płońsk:
 - wiceburmistrz Teresa Kozera,
- Urząd Gminy Izabelin:
 - wójt Witold Malarowski,
- Instytut na rzecz Ekorozwoju:
 - koordynator projektu Wojciech Szymalski,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”:
 - ekspert w Departamencie Energii i Ochrony Klimatu Agata Staniewska,
- PIG Ekorozwój:
 - prezes Krzysztof Zaręba,
- Unia Metropolii Polskich:
 - koordynator biura Maria Strakowska,
 - przedstawiciele mediów, delegaci biur parlamentarnych.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Przedstawicielka Najwyższej Izby Kontroli Katarzyna Papińska przedstawiła wnioski z raportu „Zarządzanie środowiskiem w gminach”. Jak stwierdziła, celem przeprowadzonej kontroli była ocena prawidłowości planowania i realizacji przez organy gminy zadań dotyczących ochrony środowiska. Kontroli poddano 30 gmin, sprawdzając wypełnianie obowiązków w zakresie planowania działań dotyczących środowiska, respektowanie wymagań ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym, spójność dokumentów strategicznych, zakres i terminowość realizacji zadań, a także wdrażanie dobrowolnych systemów zarządzania środowiskowego ISO 14001 i EMAS. Omawiając wyniki kontroli, Katarzyna Papińska stwierdziła, że strategie rozwoju gmin uwzględniały zasady ochrony środowiska w 90%, a wymagania ochrony przyrody w 73%. Programy ochrony środowiska, mające stanowić podstawę systemu zarządzania środowiskiem, w większości jednostek nie spełniały tej roli. We wszystkich kontrolowanych jednostkach wystąpiły uchybienia i nieprawidłowości w realizacji ustawowych obowiązków, w szczególności w gospodarce odpadami. Podsumowując, przedstawicielka NIK stwierdziła, że konieczne jest doprecyzowanie tematyki i roli gminnych programów ochrony środowiska, wskazanie metod zarządzania środowiskiem, a także poszerzenie wiedzy o systemach zarządzania środowiskowego.

Dyrektor Biura Związku Miast Polskich Andrzej Porawski oraz naczelnik Wydziału Inwestycji i Gospodarki Komunalnej w Urzędzie Gminy Jedlnia-Letnisko Marian Stani jako główne bariery prawne i finansowe w zarządzaniu środowiskiem w jednostkach samorządu terytorialnego wskazywali: ograniczenie samorządności, doraźny charakter stanowionego prawa (potrzeba chwili lub naprawa błędów), brak znajomości problemów lokalnych na szczeblu centralnym, brak uzgodnień międzyresortowych przy tworzeniu prawa, rozbudowany proces decyzyjny, zbyt niskie wpływy do jednostek samorządowych z podatków (problemy finansowe).

Zadania gmin w świetle polityki ekologicznej państwa z perspektywą zmian legislacyjnych przedstawiła Monika Kaczyńska, dyrektor Departamentu Planowania w Ministerstwie Środowiska. Omówiła stan realizacji polityki ekologicznej na poziomie regionalnym, powiatowym i gminnym. Jak stwierdziła, na podstawie wyników kontroli NIK resort środowiska opracuje wytyczne dotyczące przygotowywania i realizacji programów ochrony środowiska, w tym wytyczne co do realizacji

nowych zadań wynikających z reformy systemu gospodarki odpadami. Zmianie ulegną także metody promowania i rozwoju systemu ekzarządzania i audytu EMAS. Ponadto Ministerstwo Środowiska przygotowuje nowelizację ustawy – Prawo ochrony środowiska pod kątem stworzenia systemu monitorowania realizacji programów i ewaluacji osiągniętych celów programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach. Rozważane jest również rozwiązanie, aby zarząd województwa był odpowiedzialny za realizację programu ochrony środowiska na terenie regionu i za zgodność programów powiatowych i gminnych.

Zastępca prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Małgorzata Skucha przedstawiła możliwości finansowania projektów wynikających z programów zarządzania środowiskiem w jednostkach samorządu terytorialnego. Jako najważniejsze formy dofinansowania ze środków funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej wymieniła: dotacje inwestycyjne i pozainwestycyjne, kredyty udzielane przez banki ze środków NFOŚiGW, dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, dopłaty do oprocentowania kredytów, umorzenia, inwestycje kapitałowe, udostępnianie środków finansowych poprzez fundusze wojewódzkie.

Małgorzata Skucha podkreśliła, że zarządzanie środkami finansowymi odbywa się na podstawie programów priorytetowych i wynika ze strategii działania NFOŚiGW na lata 2009–2012. Taki system zarządzania zapewnia m.in. bardziej efektywne wykorzystanie środków publicznych, przejrzystość informacji na temat dostępnych środków i stosowanych kryteriów dostępu i oceny wniosków, a także przejrzystość przebiegu procesu decyzyjnego. Przedstawiła także szczegółowo programy priorytetowe oraz rodzaje pożyczek udzielanych przez fundusze ze środków krajowych i zagranicznych.

Podsumowując posiedzenie, przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej senator Janusz Sepioł zwrócił szczególną uwagę na niedostateczny nadzór nad realizowanymi programami ochrony środowiska. Stwierdził, że przyjęcie unijnych dyrektyw wprowadza do polskiego systemu prawa nowoczesne metody monitorowania i ewaluacji tych programów.

Przewodnicząca Komisji Środowiska senator Jadwiga Rotnicka podkreśliła, że następuje zmiana mentalności w sprawie polityki ekologicznej państwa. Odchodzi się od polityki resortowej na rzecz kompleksowego traktowania środowiska, potrzeb społecznych i uwarunkowań gospodarczych.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące zawodową działalność lobbingową.

Opracowano w BPS, BKS